

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

ЧАСТЬ I.

Established

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік LIV. Ч. 98. Нью Йорк і Джерзі Сіті, субота, 18. травня 1946.

No. 98. New York and Jersey City, Saturday, May 18, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807.
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

УРЯД ГОТОВИЙ ПЕРЕБРАТИ ВУГІЛЬНІ МАЙНИ І ЗАЛІЗНИЦІ

Президент Труман надіється, що в останній хвилині станеться ще щось таке, що не заставить уряд перебирати під свій заряд копалині твердого вугілля і залізницю. Та наразі так є, що майнерська юнія та власники вугільних копалин відкинули пропозицію президента піддати спір рішенню мирового суду. Теж перерва на переговори між залізничними компаніями і машиністами та кондукторами в справі підвищення платень. Супроти цього уряд готується на найгірше, себто на те, щоби перебрати під свій заряд ще й залізницю, якщо вибухне страйк залізничників, заповіджений на суботу.

ЛИСТ ЗІ ЛЬВОВА.

До нашої редакції переслано нам листа, одержаного зі Львова. На поштовій печатці видніє напис „Львів — СССР — Львов”. З адреси довідуємося, що давніша вулиця Потоцького називається тепер „Пушкінська”. В листі тільки вісти про чисто родинні справи з додатком „Дякуйте Божови, що я живу”.

В УКРАЇНІ ПОСУХА.

Члени УНРРА, що діяли в Україні, а тепер перебувають в Москві, заявили, що жнива в Україні готові недописати через посуху. Іде головне про озимину, що становить звичайно 30% усього збіжжового збору. У найкращому разі, кажуть вони, жнива можуть випасти на 75% у порівнянні з нормальними часами.

НЕ БІЙТЕСЯ!

„Громадський Голос” питає, чи є „в нас віра в „ядро живе” того народу, з якого ми вийшли і який в минулій війні дізнав на собі такої катастрофи?”. І ненавче у відповідь цитує Франкові слова: „Не бійтеся! В кривавих хвилях навалі не згине думка, правда і добро, лиш краще, ширше розвіється далі. Не бійтеся! Не людскости ядро та буря зломить, а суху лушпину — ядро-ж живе розростеться без впину”.

Чудові й правдиві слова! І справді, криваві хвилі сучасної навали ломлють суху лушпину і на українському ґрунті. Тому і не диво, що бачимо і серед нас типи, що „орієнтуються на нарід” — як вони лютістю голосять — а рівночасно поклоняються Сталінові, або принаймні мовчанкою збувають „кремлінські вдовини над Україною і українським народом. Певно, що укра-

ХВАЛИТЬ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ.

В офіційнім звіті з дебат в канадській сенаті, ч. 21 з 8. травня 1946, поміщено довшу промову сенатора Т. А. Крірера, виголошену в дискусії над проектом поправок до імміграційного закону в такому змісті, щоби допустити більше число нових іммігрантів до Канади. В дискусії йшло теж про те, яких іммігрантів допустити і з яких країв. Сенатор Крірер заявив, що „деякі з найкращих іммігрантів, що осіли в західній Канаді, були знані як українці”. Далі згадав, що ті іммігранти причинились дуже багато до розвитку цієї частини краю, хоч осідали на найбільшій землі й без ніякого капіталу, мешкаючи у початках у глиняних домах, де варили в глиняних печах. А тепер, на тих преріях, казав сенатор, прекрасні ферми, гарні домівки і стодоли, добрі дороги і те все, що характеризує добрі громади. Старі українські іммігранти, казав сенатор, прибули майже без цента і в баранячих кожухах, а тепер їхні діти знамениті бізнесмени, професіоналісти, що беруть участь в життю громадським, є по легіслатурах і т. п. А українці як група, казав сенатор, причинились багато до культурного розвитку не тільки своїх громад, але й цілого краю. Сенатор ще згадав за український пікнік в Етельберті, який зробив на нього незвичайне враження своєю культурністю. Такий нарід, казав сенатор, це придбання для краю. Таких людей вартує і тепер впустити до Канади.

ТАК БУЛО ЗА ЦІСАРА, А ЯК ТЕПЕР?

Большевицькі У. Ш. Вісті пишуть, що одержали журнал „Радянський Львів” за грудень 1945 року. В ньому пише Петро Козланюк про „злиденне життя галицьких селян за австрійських часів”, а Володимир Огоновський про „царсько-шляхецькі вибори”. Крім нього розказує там ще Петро Вершигора „про жахливу роботу українсько-німецьких націоналістів”.

Як бачимо з цього, то журнал пробує про все розказувати, а тільки не про мордування українського люду в Соведах...

Інський нарід підніметься і жити-ме, але ніколи завдяки „сухим лушпинам”, включно з тими, що є в „Громадському Голосі”.

ПЕРВА МІЖ СОВЕТАМИ І ЗАХОДОМ ЩОРАЗ ШИРША

„НОВИЙ” УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬКЛОР.

Старий Філярет Колесса, що має жити у Львові, пише, як це передають советські джерела, про „Відгомін вітчизняної війни в українському фольклорі”. А це знагоди видання у Львові книжечки на 64 сторін п. н. „Фольклор вітчизняної війни”. Там мають бути зібрані вислови „селянської вдячності” „для батька Сталіна” і „гарячий привіт червоній армії”, а теж заповідь смерті гітлерівцям і оспівання Сидіра Ковпака, „славного команданта українських партизанів”. Знов „інші пісні сповнені радістю воззеднання Західної України з Радянською Україною”. Українські новітні народні пісні, пише Колесса, починають „струшувати з себе сум і фаталізм”. Стаття кінчиться „ідейним підкладом” нового фольклору, до якого зараховується „вдячність для батька нашої Вітчизни, організатора її оборони, знаменитого вождя, генераліссімуса Перемоги — Йосифа Віссаріоновича Сталіна”.

І ТУТ СТАЛІН.

Київська „Радянська Україна” пишучи про новий п'ятирічний план каже, що Україна піде „сталінським шляхом індустріалізації” і буде розвивати чорну металургію, вугільну промисловість, транспорт, енергетику і нафтову промисловість.

З великих слів великої сили впадає в очі той блоф, який друкує „Правда України”, заповідаючи, що в 1950 році „Україна дасть вугілля більше ніж його добували в 1940 році Канада, Австралія, Нова Зеландія, Південно-Африканський Союз, Британська Індія, Мексико, Бразилія, Чиле, Еспанія, Норвегія та Швеція разом взяті, і майже половину тієї кількості, видобувалось в Англії в 1945 році”. В такому самому змісті пишеться далі й про чавун (залізо), сталь, електричну енергію і т. п.

СИН ДРАГОМАНОВА.

Світозір Драгоманів, син Михайла Драгоманова, має перебувати на скитальщині. Передше був в Україні й працював під советською владою як науковець.

ВОЯЦЬКИЙ АЛЬМАНАХ.

Заходом канадського двотижневика „Будучність Нації” видано „Альманах канадських українських воєнків”.

Наради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг закінчились у Парижі серед гнітучої атмосфери і невдоволення з цілковитого неспіху. Продовження тих нарад мало би зачатись 15. червня. Погані атмосфери не поправило і те шампанське вино, яким здоровили себе по нарадах учасники конференції, бо загальне переконання є таке, що наради виявили, що поширюється щораз більше прірва між Советським Союзом і західними демократіями. Секретар стейту Бірнс заявив, що він не тратить надії, що все це направиться, рахуючи на те, що Сталін змінить своє становище.

СОВЕТИ ПРОТИ СКИТАЛЬЦІВ.

Шість тижнів нарад Комітету Об'єднаних Держав для скитальчих справ не дають ніякого позитивного висліді тільки через перешкоди, які ставлять праці Комітету представники СССР. З Лондону звідомляють, що на останніх нарадах Комітету советський представник, ген. П. Ратов, заявив виразно, що його уряд не буде держати свого представника в такому міжнародному тілі, що буде опікуватись скитальцями, аж переведеться точний список усіх скитальців. Совети хочуть точно знати, які то особи зараховуються до скитальців чи диспльсованих осіб. При голосуванні виявилось, що було 12 голосів проти переведення такого переліку серед скитальців, а 6 за списком. Злучені Держави і Британія були проти російського домагання. Іде тут, як пишуть кореспонденти, про дві інтерпретації: Совети вважають назвагал усіх скитальців „квізлінгами” і „зрадниками”, а британці розрізняють між тими, що дійсно помагали ворогові у війні й тими, що тільки є проти советського режиму із ним не годяться. А тих останніх Совети зараховують теж до „зрадників” і „квізлінгів”. До згоди дійшло в Комітеті тільки щодо одного, а саме, що нова організація для опіки над скитальцями не буде залежна від Об'єднаних Держав, а буде цілком самостійною установою. А і до цієї згоди дійшло тільки тому, що Злучені Держави взяли сторону Советів і пішли проти британської пропозиції, що була за те, щоби та організація підлягала Економічній і Соціальній Раді Об'єднаних Держав.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Пригадка Відділам У. Н. Союзу

Отсю пригадку, звернену до Відділів Українського Народного Союзу, містимо ради самої справи, як і тому, що просить нас це зробити ще й один з найдіяльніших відділових секретарів, пересилаючи короткий звіт з своєї грошевої збірки на покриття коштів спровадження українських сиріт з Європи до Америки.

Отже так є, що усі відділи У. Н. Союзу дістали відозви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в справі „Великої кампанії на поміч скитальцям”. Разом з ними дістали теж і збіркові листи. Тому не будемо повторяти цього, що там написане. Тільки зазначимо, що всі ми добре знаємо, що допомогова акція нашого Комітету вимагає великих фон-

дів, якщо маємо вивязатись з наших завдань хоч частинно. Бо-ж уже саме спровадження українських сиріт, яке ми задумали, потягає за собою великі кошти. А деж фонди на інші допомоги, на іншу акцію?

Тому нема що багато говорити, радити чи мітингувати. Тут треба нам жертвувати! Так щедро, як щедро жертвують нині люди по всій Америці. Так, як жертвують усі етнічні групи в цьому краю.

Союзовці повинні такі речі розуміти краще інших. І так, як вони давніше в таких випадках не отягались, а спішили з жертвами, так треба і тепер робити. Тільки хіба з таким винятком, що тепер треба жертвувати більше ніж бувало. Пам'ятаймо на те!

Советські журналісти до американських жидів

Ньюйорське „Новое Русское Слово” з 10. травня б. р. помістило дуже цікавий звіт з вечері американсько-біробіджанського комітету, влаштованої в готелі Комодор в честь прибувших до Америки славних советських журналістів і письменників: Іллі Еренбурга та К. Сімонова. На вечері було понад 1,000 американців російського походження, головню жидівської національності чи віри. Згадуючи за промову Сімонова, автора повісти „Дні й Ночі”, що її сфільмовано, кореспондент пише, що Сімонов говорив просто й тактовно. Говорив про приятелів, згадуючи за приповідку: Лихий друг як та тінь, у соншній день він з вами, а в хмарний, його не побачиш. Казав, що він по національності росіянин і знає, що ті, до котрих він говорить, здебільша по національності — жиди. Казав, що гордий тим, що від малого дружив з жидами і додав, що в жилах його сина тече російська і жидівська кров. Згадав ще й за те, що він своєю груддю охороняв обидва народи. Далі зазначив, що в тій війні самі глибокі слова про російську землю і російський нарід сказав жид Ілля Еренбург. Розповідаючи про Майданек, який оглядав власними очима, заявив, що за такі звірства фашисти не повинні нігде спокійно жити. На закінчення прочитав ще кілька стрічок з свого воєнного вірша „Убий його”, а це: „Так убий же хоть одного! Так убий же його якнайскорше! Скільки разів його побачиш, стільки разів убий його”. Цю промову, пише кореспон-

дент, публіка приняла з великим захопленням. Та такого не можна сказати про промову Іллі Еренбурга, хоч його на початку привитано громовою овацією. Еренбург, пише кореспондент, виляв повно зимної води на голови американських жидів. Він сказав, що радий, що бачить так багато присутніх жидів, здорових і багато одягнених. Але заявив Еренбург: „Я хочу, щоби ви знали, чому ви живі і живі ваші діти. За те маєте подякувати червоній армії”. Добре, що дає гроші, казав Еренбург жидам, але давайте це скромніше, бо ті, яких ратуєте, кров свою віддавали, а „ви своїми жертвами віддаєте тільки довг за вратування свого життя”. Тому, казав Еренбург, „не можна на одній сторінці записувати долари, а на другій кров”. До цього кореспондент додає, від себе, що Еренбург мабуть забув, що американські жиди теж віддавали своїх синів на війну, а не тільки давали долари. Еренбург далі заявив, що не хоче говорити приємні речі, а буде говорити „як старий жид, що любить говорити правду”. Казав, що тисячліттями жиди дякували Богови, що їх вивів з єгипетського ярма. Та скільки тисячліть, казав Еренбург, прийде жидам дякувати червоній армії за те, що їх спасла? А як хочете ще вратувати останніх жидів, казав Еренбург, то „ратуйте їх не тільки чеками, але боротьбою з фашизмом”. А Советським Союзом казав Еренбург, не турбуйтеся, бо „він сам себе вратував і далі вратує себе”, а „ви себе ратуйте і культу-

ру”. А як є такі між жидами, казав Еренбург, що в якийнебудь спосіб осуджують Советський Союз то „вони погані американці, погані жиди і просто погані люди”. Жидівського питання в СССР нема, казав Еренбург, як і нема антисемітизму, хіба „може денебудь в Україні”. Як би я був віруючим жидом казав Еренбург, я сказав би рабінам: „Прокленить у всіх синагогах тих жидів, котрі сміють осуджувати Советський Союз”. При кінці сказав ще „комплімент” і вбік Америки, пише кореспондент. Казав, що „Америку вратував океан”.

До цього додамо що крім згаданих советських публіцистів прибув до Америки ще й третій журналіст, яким є генерал Михайл Галактіонов. З них найвизначніший Ілля Еренбург, що дістав сталінську премію в сумі 100,000 карбованців за свою новелю „Упадок Парижа”. Комуністична пропаганда представляє його символом советського спротиву в війні. Він має орден Леніна та взагалі найбільші советські нагороди. Сімонов став славним через свої оповідання про бойовий Сталінград. У війні був фронтовиком і кореспондентом. Знов ген. Галактіонов є одним з редакторів московської „Правди”, в якій пише головню на воєнні теми.

ДЕЛЕГАТИ НА ТРЕТИЙ КОНГРЕС!

Є запевнені кімнати на нічліг для всіх досі зголошених делегатів і гостей, що прибудуть на Третій Конгрес Американських Українців, що відбудеться у Вашингтоні, в днях 31. травня і 1. червня 1946. Хто ще не замовив, треба негайно зголоситись на таку адресу: Bohdan Katamay, Secretary U. C. C., 817 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa. Треба подати на кілька осіб і чи на один день, чи на два. Більшість кімнат є на дві чи три особи. Тому проситься подати, з ким хто хоче разом мешкати. Ціна від 3.50 до 4.50 доларів на добу від особи. Теж проситься негайно надіслати зголошення від тих товариств, що рішилих вислати делегатів, а ще не зголосились. Повновласти для делегатів будуть вислані ще цього тижня.

ВИДАЛИ АЖ ПЯТЬСОТ ЧИСЕЛ!

Советська пропаганда розголошує, що у Львові зачала виходити студентська газета „Радянський студент”. Друкується її

— аж у 500 примірниках! Не сказано теж, у якій мові. А тепер у Львові повно студентів з Московщини, Сибіру, Туркестану і т. п., про що писали вже і самі советські газети.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ”.**МИРОН ЛИТВИН і СИН****УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

801 Springfield Avenue,

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ЩАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.

Ми уладжуємо прекрасний ЦІЛИЙ
ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині кличте:

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

86 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone Blgelow 3-6762

ELIZABETH, N. J.

225 WEST JERSEY STREET

Phone: EL 2-3611

**ІВАН КОВАЛЬЧУК
FUNERAL DIRECTOR
& EMBALMER**

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В СТЕЙТІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині
кличте як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgan 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-8568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

(cor. E. 155 St.)

707 Prospect Avenue,

BRONX, N. Y.

Tel.: MEltrose 5-6577